

LEER JE RIJK

Afgelopen week hielden verontruste Turkse ouders van zo'n 50 leerlingen in Deventer hun kinderen een dag thuis van school. Ze protesteerden daarmee tegen het feit dat hun kinderen te weinig leren op de zwarte school waarop ze zitten, minder in ieder geval dan op een reguliere school, vooral ook omdat de kinderen in de informele contacten met anderen het Nederlands niet oefenen. De actie van de ouders is te prijzen. Weinig is immers zo belangrijk als goed onderwijs.

Een van de belangrijkste vragen waar economen zich sinds het ontstaan van hun vak mee bezig houden is waarom sommige landen arm zijn en andere rijk. Waarom zijn de VS en Zwitserland rijk en Afrikaanse landen arm? Waarom is Nederland nu relatief (ten opzichte van andere landen) armer dan in de Gouden Eeuw? Waarom heeft Zuid-Korea wel de inhaalslag kunnen maken en Noord-Korea niet?

De Amerikaan David Landes heeft daar een mooi boek over geschreven dat nu als goedkope editie in de winkel ligt en waarmee men in de vakantie enige dagen vooruit kan. Hij benadrukt vooral het belang van instituties die het individuele initiatief en het durven nemen van risico's belonen. Loon naar werken dus. De oudere economische literatuur benadrukte investeringen in kapitaalgoederen. Inkomsten konden beter niet geconsumeerd maar gespaard worden. Met de besparingen konden dan machines worden aangeschaft waarmee efficiënter geproduceerd kon worden. Op den duur kon men dan sneller groeien. Nu sparen om later meer te kunnen consumeren was dus het devies.

De moderne economische literatuur benadrukt investeringen in menselijk kapitaal, onderwijs dus. Een land dat in zijn mensen investeert kan zelf ideeën en producten genereren die op de wereldmarkt verkocht kunnen worden. Een goede kennisbasis stelt een land ook in staat ideeën en producten van elders te absorberen en deze te verbeteren. Deze verbeterde producten kunnen dan weer op de wereldmarkt worden afgezet. Zo ontstaat een zichzelf versterkende spiraal met winnaars en verliezers.

Snelle uitwisseling van ideeën is zeer gebaat bij gebruik van een gemeenschappelijke taal. Vandaar ook de terechte zorg van de Turkse ouders. Op de campings van de Europese toeristenoorden is dezer

dagen ook een interessant taalspel waar te nemen. Waar de Nederlandse jeugd die uit Frankrijk, Duitsland of Italië ontmoet wordt vaak het Engels als gemeenschappelijke taal gehanteerd, iets dat een paar jaar geleden nog bijna ondenkbaar was. Engels is inderdaad de taal van de jeugd, ook dankzij internet. Om de Nederlandse schooljeugd optimaal te laten profiteren van de ideeën die op het web te vinden zijn verdient het daarom aanbeveling al in een zeer vroeg stadium Engels, naast Nederlands als taal aan te bieden. Niet alleen profiteert men dan eerder, de taal is ook sneller geleerd als men jong is.

Uitwisseling van ideeën en producten is ook gebaat bij lage handelsbarrières. Het genoemde boek van Landes geeft diverse mooie voorbeelden van hoe toltarieven tot lagere welvaart leiden. Vrijhandel is dus te prefereren. De Europese Unie draagt bij aan onze groei omdat, in ieder geval binnen de Unie, de barrières grotendeels geslecht zijn. Bij lage importheffingen stromen veel nieuwe ideeën en producten ons land binnen. Een goed opgeleide bevolking heeft dan dus veel grondstoffen voorhanden waaruit globaal gewilde producten gemaakt kunnen worden.

De beleidsaanbeveling die uit de moderne groeitheorie naar voren komt is dus duidelijk: investeer in mensen, investeer in onderwijs. De les geldt ook voor Nederland, uit internationale cijfers komt immers steeds weer naar voren dat wij minder aan onderwijs uitgeven dan andere rijke landen. Hoewel zo'n cijfer niet alles zegt, het zou immers kunnen dat wij het onderwijsproces beter georganiseerd hebben en met minder geld toch beter opgeleide mensen afleveren, kan het toch ook niet genegeerd worden. Temeer niet daar er op dit moment geld zat is om de investeringen in het onderwijs op te voeren.

Eric van Damme